

Ministerstwo
Nauki
i Szkolnictwa
Wyższego

Kompetencja etyczna i obywatelska

Badania w ramach projektu Nowe pokolenie w Nowej Gospodarcie
Regionalna Inicjatywa Doskonałości

Projekt realizowany przez Uniwersytet Ekonomiczny
w Poznaniu w latach 2019-2022

Kompetencja etyczna i obywatelska

Gotowość do zachowań etycznych i obywatelskich w zgodzie z respektowanymi społecznie normami.

Badanie przeprowadzono w maju i czerwcu br. w ramach realizacji projektu „Nowe pokolenie w Nowej Gospodarcie”.

Badanie przeprowadzono on-line (platforma Moodle)

Uczestnicy: uczniowie szkół ponadpodstawowych – licea ogólnokształcące, technika, szkoły branżowe

Charakterystyka grupy badawczej

Młodzież w wieku od 15 do 20 lat

Uczennice i uczniowie liceów:

Uczennice i uczniowie techników:

Uczennice i uczniowie szkół branżowych:

Dziewczęta

❖ 1 część: 334

❖ 2 część: 329

Chłopcy

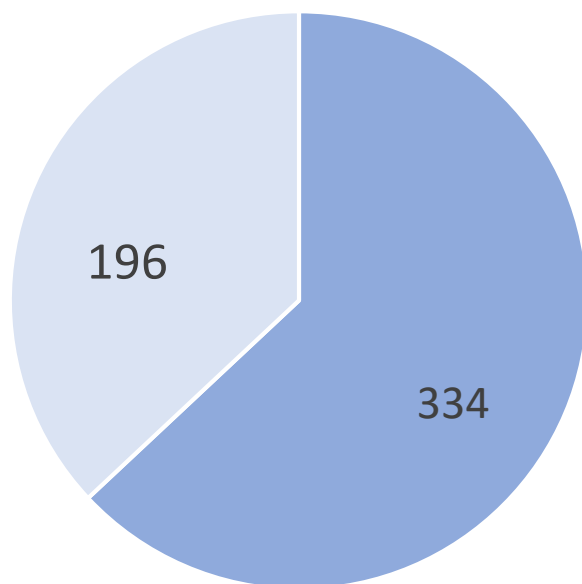
❖ 1 część: 196

❖ 2 część: 191

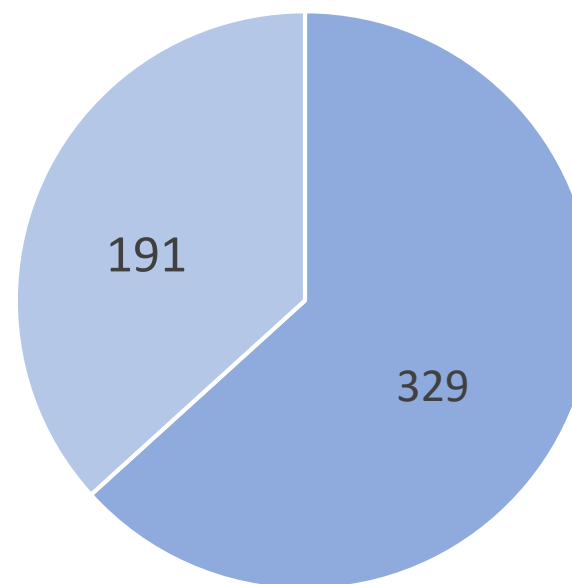
Ministerstwo
Nauki
i Szkolnictwa
Wyższego

Część 1. Ogół badanych: 530

■ kobiety ■ mężczyźni

Część 2. Ogół badanych: 520

■ kobiety ■ mężczyźni

Opis zadania

Zadanie polegało na dokonanie oceny wskazanych zachowań odnoszących się do ważnych norm społecznych.

Cześć pierwsza: lista zawierająca przykłady 6 negatywnych zachowań.

Cześć druga: przykłady tych samych zachowań odnoszone do konkretnych sytuacji z praktyki biznesowej z ujawnionym konfliktem wartości.

Pytanie badawcze: w jaki sposób młodzież szkół ponadpodstawowych ocenia ważność wskazanych norm społecznych;

Pytanie badawcze: czy i na ile młodzież szkół ponadpodstawowych w ocenie zachowań kwalifikowanych moralnie uwzględnia konflikt wartości.

Część 1

Oceniane zachowania	Ocena
1. Zatrudnianie pracowników bez umowy	
2. Narażanie pracowników na utratę zdrowia lub życia	
3. Wprowadzanie w błąd klienta co do jakości towaru lub usługi	
4. Niedotrzymywanie warunków umowy	
5. Nierówne traktowanie pracowników	
6. Prowadzenie działań szkodzących środowisku naturalnemu	

-3	-2	-1	0	1	2	3
Naganne	Niewłaściwe	Wątpliwe moralnie	Neutralne	Dopuszczalne w wyjątkowych sytuacjach	Tolerowane	Usprawiedli- wione

Punkty	Ocena słowna
Od -18 do -6	Poziom wysoki
Od -5 do -1	Poziom średni
Od 0 do 3	Poziom niski

Wyniki części 1

Średnia ocen	Pytanie 1	Pytanie 2	Pytanie 3	Pytanie 4	Pytanie 5	Pytanie 6
ogółem	-1,28	-2,63	-2,07	-2,37	-1,89	-2,18
kobiety	-1,39	-2,68	-2,10	-2,42	-2,02	-2,22
mężczyźni	-1,10	-2,55	-2,01	-2,27	-1,68	-2,11

Część 2

Uczennice i uczniowie zostali poproszeni o wcielenie się w rolę przedsiębiorcy.

Opis roli:

Jesteś właścicielem niewielkiej firmy budowlanej, która buduje mieszkania. Na rynku jest bardzo wiele przedsiębiorstw podobnych do twojej firmy. Wszystkie rywalizują o możliwość podpisania umów na wykonanie prac. Wymagania co do jakości i terminowości są bardzo wysokie. Utrzymanie się na rynku jest bardzo trudne: trzeba być lepszym od innych, jeśli chodzi o jakość wykonanej pracy, krótkie terminy i niskie ceny. Będąc właścicielem małej firmy musisz podejmować trudne decyzje. Poniżej przedstawione zostały różne sytuacje wymagające podjęcia przez Ciebie decyzji. Twoim zadaniem jest dokonać ich oceny za pomocą wskazanej wyżej skali ocen.

Sytuacja 1

Będąc właścicielem firmy budowlanej, która musi konkurować z innymi przedsiębiorcami musisz oferować lepsze warunki kontraktu: niższe ceny za wykonanie usług budowlanych. Aby obniżyć koszty zatrudniasz pracowników z zagranicy, ale nie zawierasz z nimi umowy, dzięki czemu nie odprowadzasz należnych składek na ubezpieczenia społeczne, a zatrudnieni pracownicy nie płacą podatku od wynagrodzeń. Dzięki temu możesz uzyskać znaczne oszczędności na kosztach pracy, a Twoi pracownicy są zadowoleni, bo nie muszą płacić podatku dochodowego.

	Średnia ocen
Ogółem	-0,99
Kobiety	-1,10
mężczyźni	-0,80

Sytuacja 2

W Twojej firmie pracownicy są narażeni na trudne i niebezpieczne warunki pracy, powinni mieć odpowiedni ubiór, powinni też być szkoleni w zakresie Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. Ponieważ ważne jest tempo pracy, pozwalasz na lekceważenie bezpieczeństwa pracy, oszczędzasz na wydatkach na stroje ochronne, liny asekuracyjne itp. W sytuacji wypadku na budowie tuszujesz sprawę, przez co pracownik pozbawiony jest prawa do leczenia i odszkodowania. Pracownicy zgadzają się na takie warunki i sami ryzykują niestosując zasad bezpieczeństwa.

	Średnia ocen
Ogółem	-2,27
kobiety	-2,43
mężczyźni	-2,01

Sytuacja 3

W podpisanej z klientem umowie zobowiązałaś się zastosować materiał wysokiej klasy. Jednakże trafia Ci się okazja zakupu po bardzo atrakcyjnej cenie materiału gorszej jakości. Stosując go możesz zaoszczędzić sporo pieniędzy. Ponieważ po wykonaniu prac trudno będzie sprawdzić, jaki materiał został faktycznie zastosowany, wykorzystujesz okazję do zaoszczędzenia kosztów i stosujesz tańszy, gorszy materiał mając nadzieję, że klient się nie zorientuje.

	Średnia ocen
Ogółem	-1,55
Kobiety	-1,64
Mężczyźni	-1,39

Sytuacja 4

Masz możliwość podpisania bardzo korzystnego kontraktu, ale z uwagi na wcześniejsze zobowiązania (dokończenie innej budowy) wiesz, że dotrzymanie terminu wykonania prac nie będzie możliwe. Nie chcąc tracić okazji zawierasz umowę i obiecujesz klientowi dotrzymanie terminu wykonania prac, pomimo tego, że wiesz dobrze, że nie będzie to możliwe.

	Średnia ocen
Ogółem	-1,40
Kobiety	-1,54
mężczyźni	-1,15

Sytuacja 5

W Twojej firmie pracują Polacy i pracownicy z zagranicy. Polacy znają prawo pracy i są bardziej wymagający co do warunków płacowych. Polaków zatrudniasz na umowy o pracę, ich czas pracy jest zgodny z kodeksem pracy, a ich wynagrodzenia są wyznaczone na poziomie średnich wynagrodzeń w branży budowlanej. Zagraniczni pracownicy pracują bez umowy o pracę. Ponieważ nie znają przepisów zgadzają się pracować dłużej i często przekraczają 40. godzinny tygodniowy wymiar pracy. Pomimo tego, że pracują tak samo wydajnie jak polscy pracownicy, zarabiają mniej. Ponieważ zgadzają się na takie warunki uznajesz, że wszystko jest w porządku.

	Średnia ocen
Ogółem	-1,65
Kobiety	-1,89
mężczyźni	-1,22

Sytuacja 6

Firmy budowlane mają problem z usuwaniem pozostałości po zakończeniu budowy. Wywożenie gruzu, desek i innych śmieci jest kosztowne i czasochłonne. W przypadku małych firm, takich jak Twoja, są to poważne koszty. Zamiast zatem płacić za ich wywózkę i odbiór, każesz pracownikowi wyrzucić pozostałości na dzikim wysypisku śmieci na terenach podmiejskich. Oszczędzasz tym samym znaczną kwotę pieniędzy.

	Średnia ocen
Ogółem	-2,14
Kobiety	-2,27
mężczyźni	-1,92

Część 1 i część 2 - porównanie

	Pytanie 1	Pytanie 2	Pytanie 3	Pytanie 4	Pytanie 5	Pytanie 6
Ogółem 1	-1,28	-2,63	-2,07	-2,37	-1,89	-2,18
Ogółem 2	-0,99	-2,27	-1,55	-1,40	-1,65	-2,14
Kobiety 1	-1,39	-2,68	-2,10	-2,42	-2,02	-2,22
Kobiety 2	-1,10	-2,43	-1,64	-1,54	-1,89	-2,27
Mężczyźni 1	-1,10	-2,55	-2,01	-2,27	-1,68	-2,11
Mężczyźni 2	-0,80	-2,01	-1,39	-1,15	-1,22	-1,92

Część 1 – rozkład ocen

	-3	-2	-1	0	1	2	3
Pytanie 1	94	234	63	35	80	20	4
Pytanie 2	427	65	17	5	9	0	7
Pytanie 3	203	229	68	7	13	7	3
Pytanie 4	295	184	29	4	13	3	2
Pytanie 5	163	241	77	20	21	2	6
Pytanie 6	247	194	53	15	18	2	1
Razem	1429	1147	307	86	154	34	23

Część 2 – rozkład ocen

	-3	-2	-1	0	1	2	3
Pytanie 1	63	168	137	67	36	36	13
Pytanie 2	308	135	35	20	7	7	8
Pytanie 3	132	184	106	57	24	13	4
Pytanie 4	89	215	114	45	40	9	8
Pytanie 5	161	175	102	38	20	15	9
Pytanie 6	277	139	46	32	15	9	2
Razem	1030	1016	540	259	142	89	44